

Za 6 rokov „šetrenia“ sa verejný dlh eurozóny zvýšil z necelých 6 na takmer 9 biliónov eur.

Portugalský Ústavný súd zrušil plánované zníženie plátov štátnych zamestnancov.

Cyprus zbankrotoval len pred rokom. Teraz hlási, že do konca júna sa vráti na trhy.

Portugalské bicepsy. Boj nového parlamentu. Ja by som všetky tie aplikácie zakázal!

Za 6 rokov „šetrenia“ sa verejný dlh eurozóny zvýšil z necelých 6 biliónov eur v roku 2007 na takmer 9 biliónov eur v roku 2013. Keďže ekonomika eurozóny napredovala pomalšie ako sánky na hline, dlh rástol aj v relatívnych číslach a zo 66,2 % HDP v roku 2007 sa dostal na 92,6 % HDP v roku 2013.

A keďže príliv zavádzajúcich tvrdení o akomsi šetrení nemá konca, podobné čísla máme aj pre verejné výdavky v eurozóne. Kým príjmy štátov sa vďaka splasnutej bubline, na ktorej boli vystavané, vrátili po roku 2007 späť do reality, výdavky si ďalej rastú. Výdavky vlád eurozóny narástli z 4,16 bilióna eur v roku 2007 na 4,78 bilióna eur v roku 2013.

V relatívnych rozmeroch HDP sa verejný sektor zväčšil (áno, škrtni sa zväčšil, to je záhada, že?) zo 46 % HDP na 49,7 % HDP.

Tieto čísla, o ktorých sa v slušnej spoločnosti nehovorí, pripomínáme v pravidelných intervaloch. Udalosti minulého týždňa nám znova raz dali zámienku vytiahnuť ich. Začnime v Portugalsku. Ústavný súd tam pred pár týždňami zrušil časť opatrení, zameraných na zníženie plátov štátnych zamestnancov. To narušilo plán portugalskej konsolidácie verejných financií, na čo Brusel odpovedal zmrazením výplaty tranže pomoci, ktorú Portugalsko dostáva od roku 2011.

Kým pred dvoma rokmi by takáto situácia vyvolala zúrivé rokovania, zaklínania a preklínania (ako sa pravidelne stávalo s Gréckom, ktoré bojovalo o každú tranžu), teraz je všetko inak. Dlhopisy polozbankrotovaných krajín (Portugalsko má dlh 130 % HDP) sa vďaka implicitnej garancii ECB na trhoch dnes predávajú s tak nízkymi úrokmi, že sa blížia historickým minimám z čias najväčšej konjunktúry v polovici minulého desaťročia. Portugalská vláda si povedala, že žiadne nové úpravy rozpočtu robiť nebude, a že sa poslednej tranže vzdáva. Kto by reformoval a obetoval preferencie, keď si môže požiť?

Cyprus zbankrotoval len pred rokom. Teraz hlási, že do konca júna sa vráti na trhy. Ak sa mu podarí predať dlh, aj tu môžeme o chvíľu čakať portugalskú trajektóriu reforiem. Šancu vycítili viacerí. Taliansko má na krku dlh cez 130 % HDP. Miestnym politikom však v mienaní viac vadia fiškálne pravidlá EÚ ako dlh. Premiér Renzi chce preto strategicky využiť prebiehajúci boj o kreslo prezidenta Európskej komisie. Na stretnutí s Hermanom Van Rompuyom chce dohodnúť barter – podporí Junckera za prezidenta, ak mu zľaví z fiškálnych pravidiel. Voličov treba potešiť!

Možno takýto obchod ani nebude treba. Francúzski a nemeckí ministri hospodárstva podporili iniciatívu Európskej strany socialistov zjemniť fiškálne pravidlá. Podľa návrhu by sa do deficitov nemali rátať výdavky na „rastové investície“ a pracovné miesta. Súkromný sektor asi kapitál míňa na opilecké žúrky, preto ho treba z jeho rúk zobrať a dať do správy úradníkom, ktorí najlepšie vedia, čo je „rastová investícia“. Nuž, minimálne v oblasti volebných preferencií a účtov na Kajmanoch nemáme o rastový vplyv štátnych investícií pochyby. Európa sa pýši progresívnymi myšlienkami, možno by to chcelo úplne zrušiť to škaredé slovo deficit, a nahradiť ho niečím ako „rastovo-investičný bonus“.

Francúzsky štát má vraj prevziať dlh dvoch štátnych železničných spoločností.

Venezuela trpí nedostatkom prakticky všetkého spotrebného materiálu.

Snahu ovládnuť verejné financie postupne Európa vzdáva, konkurencieschopnosť ekonomiky je ideologický koncept neoliberalných neokonzervatívcov, ktorí s radosťou prenecháme iným častiam sveta, a ozdravenie finančného sektora dáko porieši ECB, veď majú novú budovu plnú šikovných zamestnancov. Ale bojovať treba. A komisár pre ekonomiku Olli Rehn vie, s kým bude bojovať nastupujúci Európsky parlament. „Daňové podvody, vyhýbanie sa daniam, daňové plánovanie!“ Jediným problémom Európy sú experti na lykožrútov, kebabový stánok s vypnutou pokladnicou a šikovní účtovníci v Starbucks. Zo všetkého ostatného sa už nejako vydaníme.

Peniažky potom môžeme rastovo investovať napríklad na Ukrajine - alebo skôr v Rusku, keďže najnovšia pôžička 500 miliónov eur z EÚ sa na ukrajinských účtoch asi dlho neohreje a potečie ďalej na východ. Alebo v Grécku, kde platy meškajú 3-12 mesiacov a tretina z nich sa vypláca v tovare. Prípadne ich môže Brusel poslať francúzskym železničným odborárom, ktorí už šesť dní ochromujú železničnú dopravu v krajine. Okrem tradičnej požiadavky menej práce - viac pláce majú aj pomerne netradičný dopyt. Francúzsky štát má vraj prevziať 40 miliardový dlh dvoch štátnych železničných spoločností. Áno, sú to tie, ktoré nedávno objednali 2 000 vlakov, čo sa nezmestili na nástupištia.

Do Bruselu posielame aj jednu pochvalu. Po celoeurópskej vlne štrajkov taxikárov proti novým mobilným taxi-aplikáciám sa na Komisiu obrátila španielska vláda, aby s tým niečo urobila (s aplikáciami, nie štrajkami). Komisia, inokedy pripravená regulovať v noci tmu a vo dne slnko, túto požiadavku poslala do hája rýchlym krokom. Jednému by to až divné prišlo...

Svet nie je len EÚ a niekedy môžeme byť za našich byrokratov vďační. Dôsledky cenovej kontroly sa vo Venezuele šíria ako mor. Krajina s najväčšími zásobami ropy na svete trpí nedostatkom prakticky všetkého spotrebného materiálu. V posledných týždňoch sú paralyzované už aj nemocnice, kde sú nedostatky rukavíc, či antibiotík. Ani smrť nie je vykúpením. Nedostatky prudko zvýšili ceny truhel a podnikatelia zo sektora odhadujú, že o dva až tri mesiace už bude nutné vykonávať čas pohrebov bez klasickej rakvy.

Argentína sa pomaly blíži k ďalšiemu bankrotu, keď americký súd zamietol jej snahu všetkých prinútiť veriteľov akceptovať jej podmienky (osekanie dlhu). Táto udalosť sa dá vyložiť rôzne. Aby bola istota, že sa k argentínskym občanom dostane ten správny výklad, vzniklo v júni tzv. Ministerstvo pravdy, alebo presnejšie, Sekretariát pre strategickú koordináciu národných myšlienok.

Škoda peňazí. Veď pravdu má aj tak vždy žena!

Martin Vlachynský
19.6.2014